

KOMPOZYTOR

1. Informacje ogólne

Komponowanie jest pracą o charakterze artystycznym. Kompozytor zajmuje się tworzeniem muzyki. Komponując utwór muzyczny, twórca powinien mieć pomysły na jego brzmienie, formę, obsadę wykonawczą, konwencję i stylistykę.

Kompozytor pracuje najczęściej w wydodrąbnionej pracowni, często znajdując się w jego własnym mieszkaniu, wyposażonej zazwyczaj w instrument oraz bibliotekę nut, partytur i księzek. Często kompozytorów posługuje się w swojej pracy papierem nutowym oraz długopisem lub ołówkiem. Najczęściej jednak ich narzędziem pracy jest komputer, który pełni funkcję maszyny do pisania oraz – wyposażony w odpowiednie programy – umożliwia m.in. wykonywanie szkiców, wydruków nut oraz wstępne odtwarzanie skomponowanych fragmentów. Drugą częścią pracy kompozytora, obejmującą sprawdzenie finalnego efektu oraz ewentualne korekty, odbywa się na próbach i koncertach, czyli np. w salach koncertowych, kościołach, teatrach, operach, studiach radiowych i telewizyjnych, amfiteatrach, obiektach sportowych czy domach kultury.

Praca kompozytora ma zazwyczaj charakter indywidualny. Kompozytor, gdy nie realizuje konkretnego zamówienia, ma dużą swobodę w kształtowaniu ostatecznego efektu. Kontakty zawodowe z innymi osobami ma głównie podczas współpracy z wykonawcami utworu lub ewentualnymi zlecającymi. Czas pracy kompozytora podczas etapu twórczego zależy zwykle wyłącznie od niego, może więc komponować zarówno w godzinach dziennych, jak i nocnych. Próby odbywają się zazwyczaj w ciągu dnia, a koncerty pózniej popołudniem lub wieczorem, często podczas weekendów.

2. Wymagania

Kompozytor musi przede wszystkim mieć uzdolnienia twórcze. W zawodzie tym przydatne są: cierpliwość, wytrwałość oraz odporność na stres wynikający z nieustannej konfrontacji dzieła z wykonawcami, publicznością i krytyką. Zawód ten wymaga wytrwałości w dążeniu do artystycznej doskonałości. Kompozytor powinien charakteryzować się dobrym słuchem muzycznym i wyobraźnią muzyczną. Nie musi natomiast mieć słuchu absolutnego (zdolności bezwzględnej identyfikacji wysokości dźwięku). Postrzeganie prawidłowe ostrości widzenia i spostrzegawczość, ponieważ zapis nutowy wymaga jednoczesnego postrzegania różnych elementów graficznych.

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Czynnikiem utrudniającym pracę w zawodzie kompozytora jest niepełnosprawność narządu słuchu. Zgodnie z zasadami profilaktyki medycznej nie zaleca się wykonywania tego zawodu osobom, które charakteryzują się odbiorczym trwałym podwyższeniem progu słyszenia (również gdy dotyczy tylko jednego ucha), ponieważ osoby te nie powinny pracować w hałasie (gdy parametry hałasu osiągną wartość NDN – najwyższe dopuszczalne natężenie) towarzyszącym próbom czy koncertom.

Utrudnieniem mogłoby być znaczne stopnia zaburzenia sprawności i koordynacji wzrokowo-ruchowej, a także znaczna dysfunkcja narządu wzroku, której nie można skorygować szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi. Przeszkodą w pracy kompozytora mogłoby być także znaczne stopnia zaburzenia zręczności palców i ręki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnościami

4.1. Osoby z niepełnosprawnościami narządu ruchu

Możliwe jest zatrudnienie w zawodzie kompozytora osób z dysfunkcją kończyn dolnych, takimi jak poruszających się na wózku inwalidzkim, po identyfikacji indywidualnych barier i racjonalnym przystosowaniu warunków (technicznych i organizacyjnych) środowiska i stanowiska pracy. Istnieje również możliwość zatrudnienia osób z nieznacznej dysfunkcją kończyn górnych, zwłaszcza wykorzystujących w swojej pracy nowoczesne techniki komputerowe, pod warunkiem zlikwidowania barier w procesie kształcenia (w nauce gry na różnych instrumentach).

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

W zawodzie kompozytora wskazane są spostrzegawczość oraz ostrość widzenia, dlatego zatrudnienie osób z dysfunkcją ostrości widzenia jest możliwe pod warunkiem, że wada ta może być skorygowana przy zastosowaniu szkielek optycznych, soczewek kontaktowych lub innych optycznych lub komputerowych pomocy technicznych. W zawodzie tym mogą pracować osoby słabowidzące z lekkim lub umiarkowanym stopniem upośledzenia widzenia w zakresie widzenia barw i pola widzenia, bez widzenia stereoskopowego oraz z zaburzeniami widzenia o zmroku lub nadwrażliwością na światło.

Możliwość wykonywania zawodu warunkowo mają osoby niewidzące, jeżeli mają zapewnione odpowiednie pomoce techniczne – nowoczesne rozwiązania komputerowe.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Zawód mogą wykonywać osoby słabosłyszące (z wyłączeniem czynności podczas których praca jest wykonywana w hałasie) w przypadku zapewnienia im

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

odpowiednich pomocy technicznych oraz właściwego przygotowania stanowiska pracy.

4.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Osoby z chorobami psychicznymi mogą pracować w zawodzie pod warunkiem, że praca, poza wyjątkowymi sytuacjami (takimi jak wyjazdy czy sytuacje kryzysowe w firmie) nie zaburza rytmu dnia i nocy pracownika i zachowana jest zasada równego traktowania pracowników.

4.5. Osoby z epilepsją

Osoby cierpiące na epilepsję mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach, pod warunkiem że napady padaczkowe występują sporadycznie, są sygnalizowane przez aurę, występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbyt dużego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu oraz przebieg choroby nie prowadzi do charakteropatii padaczkowej.

Osoby chorujące na epilepsję mogą wykonywać zawód warunkowo, po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc, a stanowisko pracy nie jest źródłem potencjalnych zagrożeń w przypadku emisji choroby. Wskazane jest ograniczenie pracy z monitorem komputera.

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn górnych

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn górnych mogą potrzebować ograniczenia lub eliminacji zadań wymagających dużej sprawności i palców oraz

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zastosowania indywidualnych pomocy technicznych, które usprawniają pracę. Osoby z dysfunkcją jednej kończyny górnej potrzebują pomocy technicznych (takich jak ortezy, protezy), ułatwiających lub umożliwiających im pracę, w tym obsługę komputera. Obecny stan technologiczny sprzętu komputerowego dostosowanego do potrzeb osób ze znacznymi dysfunkcjami kończyn górnych pozwala na korzystanie z niego osobom z porażeniami i przykurczami. Dostosowanie może dotyczyć obsługi klawiatury komputerowej i myszki do komputera stacjonarnego bądź innych, bardziej zaawansowanych, rozwiązań.

Osoby z dysfunkcją kończyn dolnych

Z uwagi na ograniczoną mobilność osób z dysfunkcją kończyn dolnych niezbędna jest właściwa organizacja pracy, umożliwiająca im wykonywanie niektórych lub wszystkich zadań w pozycji siedzącej lub stojącej z podparciem bioder i pleców.

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych, poruszające się o kulach, mogą potrzebować zainstalowania uchwytów i poręczy ułatwiających wstawanie i podpieranie się w czasie stania. Ułatwieniem mogą być poręcze wzdłuż dróg komunikacyjnych.

Kolejną możliwą adaptacją to dostosowanie wielkości stanowiska pracy i wysokości blatów biurka do indywidualnych potrzeb oraz umieszczenie wykorzystywanych materiałów w zasięgu ręki pracownika. Siedzisko należy przystosować do indywidualnych potrzeb, czyli zapewnić jego regulowaną wysokość, uchylne siedzisko, regulowany podnósek, blokadę kół, regulowane lub indywidualnie profilowane oparcie tylne, regulowane i odchylane podłokietniki.

Osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich potrzebują likwidacji barier architektonicznych w miejscu i środowisku pracy. Ciągi komunikacyjne powinny być wystarczająco szerokie i pozbawione progów. Drzwi do pomieszczeń i wind powinny mieć odpowiednią szerokość. Konieczna jest likwidacja barier architektonicznych w

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

drodze do pracy. W miejscu pracy istnieje potrzeba powiększenia przestrzeni manewrowej wokół stanowiska pracy, dostosowania wielkości stanowiska do indywidualnych potrzeb i zapewnienia dostępu do wykorzystywanych urządzeń, narzędzi i materiałów. Należy zapewnić odpowiednie lub całkowite wyeliminowanie zadań i czynności wymagających dużej sprawności i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Wymagany jest odpowiedni dobór pomocy technicznych korygujących dysfunkcję narządu wzroku – szkła optyczne lub soczewek kontaktowych. Pomocne mogą być także: odpowiednie oświetlenie stanowiska pracy, przygotowanie kontrastowego tła biurka i eliminacja potencjalnych różnic oświetlenia (matowe powierzchnie). Do pracy przy komputerze potrzebne jest specjalne oprogramowanie (np. edytor tekstów powiększający czcionki i grafiki). Komputer może być wyposażony w odpowiednie programy, które umożliwiają m.in. wykonywanie szkiców, wydruków nut oraz wstępną odtwarzanie skomponowanych fragmentów.

Osoby z zaburzeniami widzenia po zmroku powinny mieć pomieszczenie i stanowisko pracy odpowiednio doświetlone światłem elektrycznym.

Osoby nadwrażliwe na światło powinny mieć stanowisko pracy odpowiednio oświetlone, tak aby ograniczyć oświetlenie bezpośrednie i odbiciowe, a stosowane oprawy powinny mieć możliwie najmniej jasnego światła.

Osoby niewidome mają możliwość korzystania z komputera w systemie bezwzrokowym (bez użycia monitora) lub z wykorzystaniem oprogramowania ułatwiającego. Zatrudnienie (możliwe na wybranych stanowiskach) osoby niewidomej wymaga wprowadzenia odpowiedniej organizacji pracy, zainstalowania poręcznych urządzeń komunikacyjnych, stałej lokalizacji elementów środowiska i

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

stanowiska pracy, zró nicowania faktury podłóg, ograniczenia lub eliminacji hałasu i tła d wi kowego. Nieodzowna jest współpraca z osobami sprawnymi.

5.3. Osoby z dysfunkcj narz du słuchu

Niezb dne jest zapewnienie osobom słabosłysz cym odpowiednich pomocy technicznych oraz wła ciwego przygotowania stanowiska pracy. W celu poprawy warunków percepcji d wi ku zaleca si ograniczenie hałasu tła oraz pogłosu w pomieszczeniu przeznaczonym do pracy.

Zgodnie z zasadami profilaktyki medycznej osoby, u których wyst puje m.in. odbiorcze trwałe podwy szenie progu słyszenia (równie gdy dotyczy tylko jednego ucha), nie mog wykonywa czynno ci przy wykonywaniu których wyst puje hałas.

5.4. Osoby z dysfunkcj sfery psychicznej

Pracownik podejmuj cy prac w tym zawodzie powinien by w przyjazny sposób zapoznawany ze struktur i kultur organizacyjn firmy. Powinien tak e otrzyma jasne i niedwuznaczne informacje oraz instrukcje dotycz ce podejmowanych zada .

W firmie nale y wprowadzi przyjazny tryb informowania o jego problemach zdrowotnych czy społecznych, najlepiej gdy wie o nich „osoba zaufania”. Mo na wypracowa obyczaj interesowania si przez członków zespołu pracowniczego sytuacj społeczn i zdrowotn pracownika i brania go pod uwag we współpracy. Współpracownicy mog si przy tym uczy podmiotowego traktowania pracownika z niepełnosprawno ci : pozyskiwa wiedz o jego sytuacji przede wszystkim od niego samego lub – za jego wiedz i aprobat – z innych ródeł.

W sytuacji kłopotów z psychiczn i społeczn stron swojej pracy pracownik mo e korzystać ze wsparcia asystenta zawodowego lub trenera pracy. Trener pracy mo e wywodzi si spo ród współpracowników lub by zatrudniony specjalnie na to stanowisko. Mo e te wspiera pracownika z ramienia upowa nionej do tego

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

organizacji. Możliwość wsparcia trenera pracy jest jednak ograniczone tylko do sfery emocji i relacji z innymi, nie obejmują one kompetencji zawodowych. Wsparcie powinno trwać tylko pewien, niedługi czas. Na co dzień pracownik powinien pracować samodzielnie, zgodnie z charakterem stanowiska pracy.

Zatrudniona osoba powinna mieć możliwość korzystania z elastycznych: czasu pracy i zakresu obowiązków. Zatem w wyjątkowej sytuacji (zwiazanej z chorobą czy niepełnosprawnością osoby) zakres obowiązków może być zmodyfikowany w sposób możliwy do zaakceptowania przez pracodawcę. Powinna istnieć także możliwość okresowego zastąpienia pracownika przez inną osobę.

5.5. Osoby z epilepsją

Osoby chore na padaczkę, które uzyskały akceptację lekarza specjalisty, powinny pracować na wybranych stanowiskach, w zespole, pod nadzorem. Praca powinna być spokojna, nie wywołująca stresów i napięć, które mogłyby przyczyniać się do napadów.

Wykonując ten zawód osoba z epilepsją powinna dobrze znać swoją chorobę i umieć szybko rozpoznawać i zapobiegać napadom.

Współpracownicy powinni być poinformowani o tym, w jaki sposób, w razie wystąpienia napadu, mogą prawidłowo udzielić pomocy.

Pracownik może korzystać (zgodnie z zasadami) z fotela z odpowiednimi pasami zabezpieczającymi kończyny górne i dolne.

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.